

REPUBLIKA

ROK I. | ŁÓDŹ, NIEDZIELA 23 GRUDNIA 1923 r.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49.
TELEFON 22-14.

WYDANIE

Interpelacja p. dr. Liebermana i tow. ze Z. P. o...

w sprawie niesłychanych praktyk Urzędu Prokuratorskiego w Łodzi wobec pisma „Express Wieczorny“.

Polityka rządu p. Witosa w stosunku do pracy opozycyjnej szła nieustannie po linii represji i konfiskat. Każde słowo łagodnej i lojalnej w stosunku do państwa krytyki poczynił rządowych tępił one było bezlitośnie wszelkimi dostępnymi środkami przy nadużyciu litery i sensu prawa. Znane są wypadki konfiskaty dzienników raz po raz za najwinniejsze artykuły lub tytuły informacji, w których tylko zła wola dopatrzeć się może naruszenia obowiązujących ustaw.

Między innymi w Łodzi, w wielkim półmilionowym mieście z bardzo rozwiniętą prasą polityczną, władze lokalne, naśladując pod tym względem Warszawę, Kraków i Lwów tępiły, jak gdyby programowo, pewien jej odłam, ten mianowicie który w stosunku do poczynił dziś już zbankrutowanego, a więc przez Sejm źle osądzony rządu p. Witosa, wykazywał dużo krytycyzmu. Niedawno, bo dnia 3-go listopada r. b. na żądanie komisariatu rządu na miasto Łódź skonfiskowano Nr. 71 dziennika „Express Wieczorny Ilustrowany“ za podanie wiadomości o proklamowanym podówczas PPS, strajku generalnym. Aż do obecnej chwili redakcji wymienionego pisma nie jest wiadome, czy konfiskata odnośnego numeru w myśl obowiązujących przepisów prasowych została zatwierdzona przez sąd okręgowy, ani też komisariat rządu na miasto Łódź nie zwrócił redakcji skonfiskowanych egzemplarzy „Expressu“.

Mimo to powyższe pismo narażone jest na dalsze szykany tym razem już urzędu prokuratorskiego przy sądzie okręgowym w Łodzi.

Otóż dnia 13 listopada r. b. ukazał się w „Expressie Wieczornym“ następujący artykuł:

Na marginesie sprawy ławnika Wilczyńskiego.

Organa narodowe żerują.—Chjena wszędzie węszy padlinę.

W dniu dzisiejszym rozpoczął się drugi dzień rozpraw przeciwko byłemu ławnikowi Wilczyńskiemu i tow., oskarżonym o nadużycie stanowiska służbowego przez sprzedaż cukru przeznaczonego do podżaru między ludność.

Oczywiście prasa endecka korzystając z tego, iż ławnik Wilczyński był członkiem PPS., stara się wykorzystać tę okoliczność do brukowej, demagogicznej i oszczerczej napaści na organizację PPS. zarzucając jej fantastyczną koncepcję zdobywania funduszy na wybory do Sejmu i Senatu przez sprzedaż magistrackiego cukru.

Tym oszczerczym zarzutem, wyległym w głowach adeptów p. Nowaczyńskiego itp. mistrzom kalumnii, oszczerstw, fa-

szu i obłudy, zadał kłam wczorajszy przewód sądowy.

Z zeznań oskarżonych wynika bowiem niezbicie, iż afera ta nietylko nie miała wspólnego z organizacją PPS., ale przeciwnie oskarżeni unikali nawet pozorów stworzenia tej koncepcji.

Oskarżony Wilczyński stwierdził nawet, że nie pozwolił na zorganizowanie zebrania urzędników wydziału handlowego, członków PPS., nie chcąc dopuścić do zatuszowania sprawy, co mogłoby doprowadzić do tworzenia się takiego podejrzania.

Z drugiej strony zaś wczorajsza rozprawa stwierdziła, iż przedstawiciel oskarżenia publicznego stara się nawet nadać tej sprawie zabarwienie polityczne. Do tego celu zamierzało pytanie prokuratora, czy „afery cukrowa wpłynęła na klęskę wyborczą PPS. w Łodzi?“

Oczywiście, że usiłowania te p. prokuratora spełzyły na niczem... i chybiły celu, podobnie jak atak t. zw. „narodowych kaseblatów“ — „Kurjera Łódzkiego“ i „Rozwoju“...

Organa te zapomniły już widocznie o słynnych aferach pp. Cieszkiewicza, Dobruckiego, Świtalskiego i dziesiątków innych działaczy „narodowych“...

Zapomniały o nieprzebrzmiałych echał afery prasowo-oljarskiej jednego z łódzkich organów narodowych...

Miał inspirować afery w cudzych gniazdach zajmijcie się wypłenieniem ich we własnym domu, a wtenczas nie znajdziecie do końca dni waszych czasów na wytykanie cudzych rzekomych podstępów.

Niech choć tu zasada „swój do swego po swoje“ świeci triumf!

Wac. Pol.

Aczkolwiek w artykule powyższym żaden człowiek rozsądny i przyzwyczajony do wolności politycznej, nie byłby się dopatrył obrazy urzędu prokuratorskiego w myśl ustaw obowiązujących, dnia 13 grudnia 1923 r. sędzia śledczy dla soraw rekwizycji w Łodzi, wezwał do siebie redaktora „Expressu Wieczornego“ Władysława Polaka i oświadczył mu, że na skutek wniosku urzędu prokuratorskiego

go w Łodzi zostaje on pociągnięty do odpowiedzialności karnej za to, że:

dopuszczył się nieposzanowania władzy przez obrazę urzędu prokuratorskiego, umieszczając, jako redaktor i jednocześnie autor w dzienniku łódzkim „Express Wieczorny“ Nr. 79 z dnia 17 listopada r. b. art. „Na marginesie sprawy ławnika Wilczyńskiego“ w którym za pomocą fałszywego przedstawienia epizodu rozprawy głównej, jakoby „przedstawiciel oskarżenia publicznego zadał jednemu ze świadków pytanie: „czy afera cukrowa wpłynęła na klęskę wyborczą PPS. w Łodzi?“ — postawił na jednym poziomie moralnym z urzędową działalnością przedstawiciela urzędu prokuratorskiego w czasie rozprawy głównej z „brukową demagogiczną i oszczerczą“ kampanią prasy, wyległ w głowach „mistrzów kalumnii, oszczerstw, fałszu i obłudy“, poczem w konkluzji wspomnianego artykułu stwierdził, że „usiłowania te p. prokuratora spełzyły na niczem i chybiły celu, podobnie jak i atak tak zwanych narodowych kaseblatów“...

W charakterze środka prewencyjnego sędzia zażądał od oskarżonego kaucji pieniężnej w sumie 50 milionów mk. w przeciwnym bowiem wypadku z zarządzenia urzędu prokuratorskiego redaktor Polak będzie natychmiast aresztowany.

W ten sposób urząd prokuratorski, który sam uważał się za obrażonego, a nawet znieważonego, a więc wystąpił w charakterze strony w procesie karnym, narzucił sędziemu śledczemu nietylko wniosek o pociągnięcie redaktora Polaka do odpowiedzialności, ale nawet środek zapobiegawczy i określił wysokość kaucji.

Dotychczasowa praktyka prokuracji i sędziów śledczych w Polsce nie szła po wyższej drodze. Od redaktorów, oskarżonych o przestępstwa prasowe, pobiera się zazwyczaj deklarację o niewydalaniu się, natomiast kaucje mogłyby zrujnować każde, nawet najbogatsze wydawnictwo. Wszak Prokuratorja ma prawo pociągnąć redaktora do odpowiedzialności karnej codziennie, choćby z powodów najhardziej błahych i żądać wygórowanych kaucji. W ten sposób, chociaż sądy

będą redaktora uniewinniać, wydawnictwo zostanie zrujnowane, gdyż po pierwsze nikt nie ma dziś tyle pieniędzy, by je co pewien czas „lokować“ w kasach rządowych, a po drugie — dewaluacja sum złożonych powoduje kompletną nieomali ich utratę.

Jeśli zrzadzka tego rodzaju represje się zdarzały, jak np. w sprawie redaktora „Głosu Opozycji“, p. Wojciecha Stępczyńskiego, władze sądowe zarządzenia swe cofały.

Niestety Łódź nie jest jeszcze na tej dobrej drodze...

Jeśli ująć rzecz merytorycznie, to w inkryminowanym redaktorowi „Expressu Wieczornego“ artykule nie wskazano nic ponadto w stosunku do przedstawiciela oskarżenia publicznego, że usiłowania jego spełzyły na niczem. Poza to wszystkim dotyczy obozu prawicowego.

P. Prokurator w swym oskarżeniu wszystko to, co powiedziano o prasie obozu prawicowego przypisuje sobie.

Oskarżenie urzędu prokuratorskiego polega na tem, że urząd ten wywołil z najrozmaitszych miejsc artykułu poszczególne wyrazy, przeinaczył je i przekształcił, zmieniał dowolnie przypadki, a w ten sposób świadomie wypaczył sens artykułu i wszystkie te określenia, które odnoszą się do prasy obozu prawicowego, wziął na swój rachunek.

Niewola moskiewska dała nam w darze kodeks karny, który w artykułach odnoszących się do wzajemnych stosunków władzy i „poddanych“ nosi wyraźny stygmat swego pochodzenia. Miał łagodzić brzemie ciężkiego spadku — urząd prokuratorski w Łodzi, jakgdyby nie widząc, lub nie chciał widzieć, że carat rumał, że w Polsce panuje system rządów republikańskich, że mamy — ku utrapieniu i źle zamaskowanemu niezadowoleniu wielu przedstawicieli władzy — konstytucję, wyjaskrawia znaczenie art. 154 k. k. i żąda takiego służalczego uwielbiania urzędu prokuratorskiego, któregooby nie domagał się nawet jego poprzednik moskiewski.

Wobec powyższego, niżej podpisani zapytują pana ministra sprawiedliwości:

1) Czy wiadome Mu jest, że sędzi śledczy do spraw rekwizycji, pociągnąłszy — na skutek bezpodstawnego wniosku urzędu prokuratorskiego w Łodzi — do odpowiedzialności karnej redaktora „Expressu Wieczornego“ Władysława Polaka, zażądał od niego kaucji pod groźbą przyaresztowania.

2) Co Pan Minister zamierza uczynić, żeby ukrócić samowolę urzędu prokuratorskiego w Łodzi, oraz zapobiec podobnym zamachom na swobodę i godność prasy, stanowiącym hańbę dla każdego praworządnego i demokratycznego Państwa? Warszawa, dnia 20 grudnia 1923 r.

Jutrzejszy świąteczny numer „Republiki“

ukaze się w objętości 16 stron druku i zawierać będzie artykuły i feljetyony pierwszorzędných piór — — oraz karykatury Artura Szyka. — —

tu rzeczoznawców. w dziejach Europy.

do desygnowanych przez tę komisję rzeczoznawców. Zaproszenia jak donosi „Times“ wysłane zostaną w ciągu najbliższych kilku dni.

Jak się dowiaduje „Daily Telegraph“ rzeczoznawcy angielscy wskazani przez Brandburego przyjęci zostali we Francji z dużym uznaniem. „Times“ pisze: że powołanie komitetu rzeczoznawców stanowi zwrotny moment w dziejach Europy po wielkiej wojnie. Gdyby jednak Francja zgodziła się w swoim czasie na propozycję zwołania takiego komitetu, sprawa odszkodowań została by uregulowana prawdopodobnie już przed kilku miesiącami. Mimo to „Times“ gorąco wita przyszły komitet wyrażając przy tym nadzieje, że od

SKŁAD KOMITETU.

PARYŻ, 22 grudnia — Komisja odszkodowań odbyła dzisiaj przeszło 2-godzinne posiedzenie pod przewodnictwem Farthou. W posiedzeniu uczestniczyli wszyscy delegaci Francji, Anglii i Belgii wraz ze swymi zastępcami i delegat Ameryki Logan.

W sprawie członków obu komitetów rzeczoznawców nie zapadła na dzisiejszym posiedzeniu ostateczna uchwała. Komisja przyjęła jedynie do zatwierdzenia wiadomości propozycję Logana, by w Komitecie rzeczoznawców do rozpatrzenia budżetu niemieckiego i sprawy waluty niemieckiej wzięli udział dwaj delegaci Ameryki, miano-

wicie jen. Charles J. Daves i Ovend Young. Delegaci ci zostaną telegraficznie zaproszeni, skoro tylko wybór członków komitetu będzie dokonany. Przewodniczyć będzie temu komitetowi jen. Daves. Dotąd nie jest rzeczą wiadomą czy rząd Stanów Zjednoczonych zgodzi się, by delegaci Ameryki, choćby w charakterze nieurzędowym, wzięli również udział w pracach drugiego komitetu, który jak wiadomo rozpatrywać ma sprawę ucieczki kapitału niemieckiego zagarnię.

NA DRODZE DO ROKOWAŃ FRANCJI Z NIEMCAMI

PAT. — PARYŻ, 22 grudnia. — Jak donoszą z Berlina, „Berliner Tageblatt“ dowiaduje się, iż rząd Rzeszy zamierza przedsięwziąć nowe kroki u rządu francuskiego. Charge d'affaires von Hoesch do rządu Rzeszy, podający szczegóły uzupeł-

niające do ostatniej propozycji, dotyczący wznowienia bezpośrednich rokowań w sprawie Nadrenji i Ruhry. Podobne kroki byłyby poczynione również w Brukseli. Demarche von Hoescha nastąpiłaby równocześnie z mianowaniem go ambasadorem niemieckim w Paryżu, przeciw której nominacji ze strony rządu francuskiego nie są czynione podobno żadne obiekcje.

PAPIEŻ W OBRONIE SKAZANYCH NIEMCÓW.

PAT. — RZYM, 22 grudnia. — Z okazji świąt Bożego Narodzenia papież wystosował prośbę do francuskiego premiera Poincarego, aby ułaskawił zasądzonych i skazanych z powodu zajęć w zagłębiu Ruhry, a wydalonym pozwolił na powrót do ojczyzny. W Watykanie sądzą, że Poincare zgodzi się na prośbę Ojca św.

SPRAWY POLITYKI POLSKIEJ.

RZĄD ZOSTAŁ ZAPRZYSIĘŻONY.

Warszawski kor. „Republiki“ telefontuje:

Dzisiaj o godz. 10 rano członkowie gabinetu na czele z premierem p. Władysławem Grabskim udali się do Belwederu gdzie Prezydent Rzplitej przyjął od nich przysięgę.

PEŻEGNIANIE B. GABINETU W BELWEDERZE.

PAT. — WARSZAWA, 22 grudnia B. gabinet złożył w dniu wczorajszym w komplecie wizytę pożegnalną panu prezydentowi Rzplitej. W sobotę 22 grudnia br. pan prezydent Rzplitej przyjął na dłuższej audjencji b. prezesa rady ministrów posła Witosa.

KONFERENCJA PROFESORÓW W SPRAWIE PEŁNOMOCNICTW.

PAT. — WARSZAWA, 22 grudnia Z inicjatywy p. prezesa rady ministrów odbędzie się w dniu 28 grudnia rb. w biurze p. marszałka Rataja konferencja profesorów prawa, poszczególnych

wszelkich Polski w sprawie projektu ustawy o pełnomocnictwach rządowych. Do współudziału w tej konferencji zaproszeni zostali marszałek senatu Trampczyński, prof. Jaworski z uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Cibichowski z uniwersytetu warszawskiego, prof. Lutosławski z uniwersytetu warszawskiego, prof. Komarnicki z uniwersytetu wileńskiego i prof. Satriński z uniwersytetu lwowskiego.

WALORYZACJA WCHODZI W ŻYCIĘ.

PAT. — WARSZAWA, 22 grudnia — Minister skarbu przygotował już szereg rozporządzeń, wprowadzających w życie ustawę o waloryzacji.

WYROK NA PORANKIEWICZA.

AW. — POZNAŃ, 22 grudnia — Czesław Porankiewicz, komunista, który niedawno powrócił na własne żądanie do Polski z Rosji sowieckiej, został po dwudniowym procesie zasądzony na 2 lata i 10 miesięczny twierdzy, z zaliczeniem aresztu śledczego.

Obrońca oskarżonego postawił wniosek o pozostawienie Porankiewicza na wolności do czasu uprawomocnienia wyroku i zastosowania amnestji. Trybunał przychylił się do wniosku obrońcy.

Grecja błaga Venizelosa, aby wrócił do kraju.

Upadek dynastji jest faktem dokonany.

PAT. — ATENY, 22 grudnia — Rząd wystosował wczoraj wieczorem do Venizelosa depeszę podpisaną przez Plastirasa, który wyraża przekonanie, iż najważniejszym zadaniem i życzeniem większości narodu i parlamentu jest aby Venizelos przybył do Grecji o ile to możliwe, przed zwołaniem zgromadzenia narodowego. Depesza wyszczególnia następnie motywy, które wskazują na konieczność powierzenia Venizelosowi władzy i zaznacza, że nie będą mu stawiane żadne warunki ani zastrzeżenia. Inna depesza podpisana z górą przez 300 posłów została zredagowana w tym samym sensie i przesłana została Venizelosowi w dniu dzisiejszym. Poza to wysłali depeszę do Venizelosa wzywającą go do powrotu do kraju, grupa liberalnych republikanów oraz gen. Pangulis. Depesza ta zaznacza, iż upadek dynastji jest faktem dokonany.

O RZĄD REPUBLIKAŃSKI W GRECJI.

PARYŻ, 22 grudnia — Z Aten donoszą o wielkich manifestacjach, które urządzone w całym kraju na rzecz wprowadzenia rządów republikańskich. Na meetingu urządzonym w Salonikach zapadła uchwała domagająca się usunięcia dynastji. Wysłana od regenta Cundoriotsa delegacja domagała się obwołania natychmiastowego Republiki, gdyż nowa Izba liczy przeszło 200 posłów republikańców z przekonania.

Między przywódcami politycznymi i wojskowymi toczą się obecnie rokowania. Zdania są jednak podzielone. Gen. Plastiras odradza utworzenie rządu republikańskiego, przed obradami zgromadzenia narodowego. Liga oficerów żąda natychmiast bezpośredniego ustanowienia rządu republikańskiego. Jako ewentualnych członków takiego gabinetu wymieniają na stanowisko prezydenta ministrów Panastasiu, ministra wojny Kondiliasa, ministra spraw zagranicznych Russosa.

Zatarg angielsko-afgański.

PAT. — WIEDEN, 22 grudnia. — „Neue Freie Presse“ donosi z Londynu: Angielskie koła polityczne śledzą z żywym zaniepokojeniem wypadki w Afganistanie. We dług wiadomości z Kabulu, emir afgański, jako jedyny samodzielny władca muzułmański, został namówiony przez doradców sowieckich, aby się dał obwołać kalifem wszystkich mahometan, ponieważ rząd angielski zdecydowany jest ograniczyć władzę i wpływy kalifa konstancyjskiego. Rząd sowieków spodziewa się, że w emirze afgańskim znajdzie narzędzie polityki sowieckiej w Afganistanie, tem-

bardziej, że jak zaznaczają dzienniki, Mustafa Kemal-Pasza, przy pomocy Anglii zwołał się na konferencji lozańskiejskiej od opieki Rosji sowieckiej.

„Daily Telegraph“ twierdzi, że w Turcji jest skoncentrowana 100-tysięczna armia sowiecka.

A. W. — MOSKWA, 22 grudnia. — Poseł Afganistanu przy rządzie sowieckim odbył dłuższą konferencję z Cziczerinem. Wczoraj przybył do Moskwy poseł sowiecki w Afganistanie, Raskolnikow.

Atelier Artistique de Chapeaux
rue Dzielna 3 6432
— poleca —
modele demi-sezonowe

6334 **ETAŻERKI**
DO NUT (MOSIĘŻNE)
I TABURETY DO PIANIN
poleca po cenach przystępnych
S. SALOMONOWICZ I S-ka
ŁÓDŹ, DZIELNA 13.

MEBLE BIUROWE
Fabryka Mebli Biurowych
W. Markusfeld
Łódź, Cepelinowa 114
Tel. 13-15

Pierwsze źródło zakupu

Gwarantowane pierwszorzędne wyroby

30% taniej niż u sprzedawców.

WYTWÓRNIA KOŁDER
Watowych i Puchowych
posiada na składzie wielki wybór kołder, jak również
przyjmuje obstalunki.

Materiały francuskie i wełniane na składzie.
S. BLOCH Piotrkowska 6
(w podwórzu).

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dla mieszkań i biur
PIECYKI PRZENOŚNE SZAMOTOWE
„ZNICZ“
Wodna 12, tel. 5-22
Maximum ciepła przy minimum opał.
Na miejscu kuchenki.

Ogłoszenia świąteczne do jutrzejszej „Republiki“ i „Expressu“

przyjmuje Administracja obu wydawnictw dziś od godz. 9 rano do 6 wiecz. bez przerwy

Pan premier Grabski przed sejmem.

Po wysłuchaniu przez sejm expose nowego premiera p. Grabskiego, nie padł ze strony posłów ani jeden okłask. A formuła przejścia do porządku dziennego, uchwalona większością głosów zawiera tylko „przyjęcie do wiadomości”. Oba te fakty charakteryzują stosunek stronnictw sejmowych do nowego rządu. Ten ostentacyjny chłód oznacza, że żadne stronnictwo nie chce się angażować, lecz ratuje się ustalonym w sejmie, choć zgoła nielogicznym zwyczajem, że skoro rząd jest pozaparlamentarny, to nikt nie przyjmuje zań odpowiedzialności, choć przecież i tak rząd nie mógłby powstać, gdyby się z góry nie zaopatrzył w poparcie wyrażonej większości. Swoją niezależność od sejmu uznaje widać i sam p. Grabski, podkreślając, że jest mężem zaufania prezydenta Rzeczypospolitej.

O trwałości rządu możnaby było zatem wyrokować tylko na mocy żywotności zapowiedzianych w expose jego planów. Zapowiedzi te są niestety, nader mgliste. Pan Grabski widocznie sam rozumiał, że zamiar pierwotny, ażeby zajmować się wyłącznie sanacją skarbu, jest nietykalny. Przedewszystkiem bowiem jest starym truizmem, że dobra skarbowość jest zależna od dobrej polityki. Następnie nie można zawieszać wszystkich spraw innych na kolku, gdyż rząd się zajmuje nie temi sprawami, które chce się zajmować, lecz temi, których rozwiązanie domaga się życie. To też obok naprawy skarbu pan premier postawił sobie za cel — zachowanie praworządności, uporządkowanie administracji, i utrzymanie na należytych poziomach obrony kraju i oświaty publicznej, a potem dodał że na prawa skarbu wymaga atmosfery pokoju wewnątrz. Innymi słowy, obok naprawy skarbu rząd ma się zajmować wszelkimi innymi kwestjami polityki bieżącej. Jest to zupełnie słuszne, bo inaczej być nie może. Zachodzi jednak pytanie, w jakim kierunku będzie prowadzony całokształt polityki — zewnętrznej i wewnętrznej, — pytanie, na które nie usłyszeliśmy żadnej odpowiedzi, po za ogólnikiem o pokojowości i praworządności.

O wiele bardziej wyczerpująco pan premier mówił o skarbowości, ale i tu nie wyłuszczał wyraźnego programu. Słyszeliśmy tylko, że rząd obecny będzie kontynuował prace sanacyjne rządu poprzedniego. Poczuci jest to zapowiedź uzasadniona, bo wszystko, co rząd poprzedni zrobił lub zapoczątkował w kierunku sanacyjnym zostało zapożyczzone od p. Grabskiego. Z drugiej jednak strony usiłowania te do niczego nie doprowadziły bo nigdy finanse polskie nie doszły do stanu tak katastrofalnego, jak za rządów Chjeno - Piastowych. Jest to jeszcze jednym dowodem, że polityka skarbowość jest nieodłączną częścią polityki ogólnej.

Jednym wyraźnym i pozytywnym punktem w programie finansowym nowego premiera było żądanie od sejmu, by ten uchwalił dla rządu szczególne pełnomocnictwa, w myśl których rządowi ma służyć prawo decydowania bez sejmu o wszystkich sprawach, związanych ze skarbowością, a zatem w sprawie podatków, oszczędności, pożyczek, waluty, banku emisyjnego etc. To żądanie bardzo niebezpieczne. Po pierwsze stanowi to pogwałcenie konstytucji, a u nas tak często się gwałci konstytucję nieurzędowo, że gdy

się pozwoli na naruszenie konstytucji urzędowo, to niedługo nie będzie wiadomo po co wogóle konstytucja istnieje. Szczególnie niebezpiecznym jest danie takich pełnomocnictw rządowi, za który żadna większość sejmowa nie chce przyjąć odpowiedzialności, a który oznajmia, że istnieje z łaski prezydenta. Pełnomocnictwa w rękach takiego rządu mogłyby się stać wstępem do rządów nieodpowiedzialnych i antyrepublikkańskich. Powtóre niema żadnej praktycznej racji do żądania takich pełnomocnictw, bo o ile rząd ten się utrzyma, to zawsze znajdzie się większość, która uchwali mu wszystkie ustawy sanacyjne.

Jeszcze jeden punkt deklaracji premiera zasługuje na osobne omówienie — zapowiedź o zachowaniu praworządności. Sądźmy, że premier mówiąc o „zachowaniu” praworządności użył niewłaściwego wyrażenia, i miał na myśli „przestrzeganie praworządności”. Gdyby bowiem miała być tylko „zachowana” ta „praworządność”, która istniała przy rozpano-

szczeniu się Chjeno - Piasta, to nie miałyby ona nic wspólnego z istotną praworządnością. Nie chodzi, zresztą, tylko o ścisłość wyrażenia. Za poprzedniego rządu popełniono nad konstytucją i... obywatelami tyle gwałtów, których skutki i nadal trwają, że naprawa praworządności wymaga niemiejszej energii niż naprawa skarbu. Jednym ze środków wycięcia na polityce piętna stronności partyjnej, było usuwanie urzędników, po których trudno było się spodziewać, że staną się powolnym narzędziem do stosowania nie równości obywatelskiej. Masowe wydawanie urzędników za ich przekonania lewicowe odbywało się bez ogródek bądź pod pretekstem redukcji. Była to metoda dotychczas zgoda w Polsce niepraktykowana. Dzięki zabiegom poprzednich rządów nawpół - prawicowych, znaczna część wyższej biurokracji i tak była sztucznie zencdeczona. Rząd gen. Sikorskiego, jakkolwiek reprezentował lewicę i centrum, był jednak względem prawicy więcej niż kurtuazyjny, bo urzędników nastrojo-

nych prawnicowo nie wydalali, nawet wtedy, gdy uprawiali politykę wbrew intencjom rządu. Charakterystyczne naprzykład było, że jakkolwiek Chjeno zajęła względem rządu gen. Sikorskiego stanowisko krańcowo opozycyjne i uciekała się do najradykałniejszych środków celem zwalczania zleniawionego rządu, najczęstszym konfiskatem w Małopolsce podlegał „Naprzód”, organ większości rządowej. Podobnym represjom podlegały instytucje robotnicze i poszczególnej lewicowcy. Albowiem niektórzy wojewodowie i prokuratorzy pozwalali sobie nie liczyć się z wolą i zamiarami rządu. Tem większe niebezpieczeństwo zagraża praworządności obecnie, gdy liczba reakcyjnych biurokratów się powiększyła, i gdy skład rządu nosi piętno bardziej prawicowe, niż lewicowe lub centrowe...

Jak dalece biurokracja wypaczyć może intencje rządu, dowodzi wykonanie ustawy o bonach złotych, czyli fakt z dziedziny skarbowości, w której premier jest najbardziej wyspecjalizowany. Po długich sporach, uchwalono ustawę o wypuszczeniu nowej serii bonów, oczywiście w tym celu, ażeby zachęcić ludność do lokowania w bonach swych oszczędności. Jasną jest rzeczą, że jeżeli nie zdążono wydrukować zawczasu bonów, aby można było od razu zamienić stare bony na nowe, to trzeba było przynajmniej udostępnić wymianę w inny sposób. Do tego wystarczyło ogłoszenie, że bony stare w ciągu dłuższego czasu będą wymienione na nowe, gdy te ostatnie zostaną wydrukowane. W ten sposób do kasy skarbowej zgłosiłby się tylko tacy, którzy potrzebują pilnie gotówki, i którzy mają bonów zamało, by je wymienić na giełdzie codziennie po podwyższonym kursie. Tymczasem wymiana urządzono tak, że każde się publiczności raz wymienić bony na kwity tymczasowe a potem jeszcze raz na bony oryginalne, przyczem wymiana odbywa się tylko w jednym mieście. Wynikiem jest to, że trzeba długie godziny, a nawet dni marnować na zamianę lub realizację, a nadto ponosić straty na kursie, najczęściej zaś paść ofiarą wyzysku ze strony spekulatorów, którzy chętnie kupują bony po kursie 629, ażeby otrzymać niebawem za nie niemal w dwójnasób. Czemu tak się stało? Tę języki twierdzą, że ten jawny nonsens popełniony został przez biurokratów będących przeciwnikami bonów lub mających inny interes w zrażeniu do nich publiczności. A wszak to podkopuje kredyt wewnętrzny państwa, kredyt na którym premier pragnie oprzeć między innymi sanację! To wypaczenie woli rządu w sprawie zdawałoby się tak apolitycznej, jak bony, jest jaskrawym przykładem, że niedość jest u nas wydawać prawa i rozkazy, lecz trzeba jeszcze wyteżyć siły, by zostały one wykonane. Przestrzeganie praworządności winno tedy iść w parze z uporządkowaniem administracji w tym duchu, by niespełnianie woli rządu przez wypaczenie jej ducha pociągało za sobą odpowiedzialność odnośnego urzędnika.

Zasadniczym rysem stosunku sejmu do nowego premiera była świadomość, że nie chodzi teraz o piękne słowa, lecz o realne czyny. Od tych czynów zatem zależne jest uznanie społeczeństwa, za którym będzie musiało nastąpić uznanie sejmu.

ADMONTOR.

Uznanie de jure S. S. S. R.

WŁOCHY UZNAJĄ ROSJĘ SOWIECKĄ.

PAT. — RZYM, 22 grudnia — Rokożaniam w sprawie uznania przez Włochy Rosji sowieckiej posuwała się szybko naprzód. Z miarodajnych źródeł donoszą, iż uznanie Rosji de jure jest kwestją najbliższych dni. Ze strony Rosji, istniały dotychczas tendencje do zwalczania tempa pertraktacji ponieważ swety chcieli dać pierwszeństwo w uznaniu Rosji, ewent. rządowi Labour Party. Obecnie jednak na skutek instrukcji z Moskwy prowadzone są w Rzymie rokowania bez ociągania się.

ANGLJA UZNAŁABY SOWIETY.

BERLIN, 22 grudnia. Między angielską partją pracy a rządem sowieckim toczą się — według pism tutejszych — rokowania w sprawie uznania rządu sowieckiego przez Anglię na wypadek dojścia do władzy partji pracy. Jednocześnie partja pracy nawiązała w tej samej sprawie konferencje z partją liberałów i konserwatystów. Wedle wiadomości prasy niemieckiej liberałowie gotowi są w tej kwestji solidaryzować się z partją pracy, również część konserwatystów, szczególnie sfery finansowe i handlowe godzą się na uznanie sowiecków. Stawiają w tej sprawie 2 warunki: 1) uregulowanie przedwojennych długów rosyjskich wynoszących w stosunku do Anglii około 20 milionów funtów (sterlingów) i 2) udzielenie angielskiemu handlowi ze strony rządu angielskiego prowizorium kredytu w wysokości 50 milionów funtów na cele akcji ekonomicznej w Rosji. Jak zapewniają w kołach politycznych Mac Donald wyraził swoją zgodę na ewentualne wykonanie drugiego punktu.

CZY AMERYKA UZNA SOWIETY.

PAT. — LONDYN, 22 grudnia. — Reuters donosi z Waszyngtonu: Komisja do

ZAMACH BOMBOWY NA NOSKEGO.

A. W. — BERLIN, 22 grudnia. — Pod gmachem regencji w Hanowerze, gdzie mieszka nadprezydent Noske, rzucono bombę, która eksplodując, wyrzuciła duże szkody. Frontem domu został uszkodzony. Noske wyszedł bez szwanku. Zamach przypisywany jest nacjonalistom.

AKTOR CHCIAŁ ZABIĆ KAHRA.

PAT. — MONACHJUM, 22 grudnia. — Aresztowany pod zarzutem planowania zamachu na komisarza Kahra aktor Barthel, liczy lat 20. Podaje się on

spraw zagranicznych senatu pod przewodnictwem senatora Lodge, zbierze się zaraz po świętach dla rozpatrzenia całokształtu sprawy stosunku z Rosją. Decyzja ta zapadła w związku z złożonym przez senatora Boracha wnioskiem, wzywającym prezydenta Stanów Zjednoczonych do uznania rządu sowieckiego. Senator Borach wniosek swój umotywiował tem, że niema bezspornych dowodów prowadzenia propagandy w Stanach Zjednoczonych przez rząd sowieckich.

SOWIETY OSKARZAJĄ HUGHESA O FALSZERSTWO DOKUMENTÓW.

PAT. — MOSKWA, 22 grudnia. — Radjostacja moskiewska rozesała w języku francuskim komunikat, który w dosłownym tłumaczeniu brzmi, jak następuje:

„Człocherzin w rozmowie z przedstawicielami prasy zagranicznej, oświadczył: Dowiedziałem się, że sekretarz stanu Hughes powołuje się na pewne dokumenty. Odbyłem w tej sprawie naradę z Zinowiewem i Stiechowem i stwierdziłem w sposób kateryczny w imieniu rządu sowieckiego oraz w imieniu obu wyżej wspomnianych obywateli, że dokumenty te są pospolitym falsyfikatem (grosse falsification). Proszę sekretarza stanu Hughesa, aby w razie gdyby odmówił uznania tych dokumentów za nielistejające, zechciał przedłożyć sprawę ich autentyczności sądowi rozjemczemu, utworzonemu za zgodą obu stron, w przeciwnym razie sekretarz stanu Hughes dowiedzie wobec całego świata, że świadomie stał się narzędziem do rozpowszechniania fałszywych dokumentów. Jest więc rzeczą sekretarza stanu Hughesa, aby oczyścił się z ciężącego na nim oskarżenia.

za narodowego socjaliste. W maju rb. przebywał w Zagłębiu Ruhry, a do Monachium przybył na 8 dni przed zaarrestowaniem. Władze policyjne poszukiują współników Barthela.

MOWA MARKSA W RADJO-TELEFONIE.

A. W. — BERLIN, 22 grudnia. — Podczas pierwszego święta Bożego Narodzenia, o godz. 6 wieczorem, kanclerz Marx po raz pierwszy wygłosi przemówienie za pośrednictwem radio-telefonu. Po przemówieniu Marxa zabiorą głos niektórzy posłowie na sejm niemiecki.

Wiadomości bieżące.

GRUDZIEŃ

23

NIEDZIELA

Dziś: Wiktorji p.
Jutro: IrminyWschód słońca o g. 7.40
Zachód o g. 3.26
Wsch. księżycy o g. 1.43 p.
Zachód o g. 3.18 r.
Długość dnia 7.46
Ubyło dnia g. 8.59

OD ADMINISTRACJI.

Z dniem dzisiejszym wstrzymane zostało rozsyłanie pism naszymi tym abonentom, którzy nie uiszcili premii raty za m. grudzień.

OSOBISTE.

P. Stefan Borawski ukończył wydział prawny na uniwersytecie warszawskim.

PODWYŻKA DLA PRACOWNIKÓW MIEJSKICH.

Zgodnie z orzeczeniem komisji statystycznej o wroście drożyzny za I połowę grudnia rb., magistrat postanowił podwyższyć pobyry pracowników miejskich o dalsze 66,77 procent.

RUCH TRAMWAJÓW W ŚWIĘTA.

W poniedziałek jako w wigilię świąt tramwaje dzienne już o godzinie 8-ej wieczorem wróca do remizy, a wyjadą na miasto jedynie nocne tramwaje. We wtorek jako w pierwszy dzień świąt, tramwaje wogóle nie będą czynne.

ŚWIĘTA W P. K. K. P.

W poniedziałek biura PKKP, czynne będą jedynie do godziny 11-ej przed południem. We wtorek i środę biura zupełnie są nieczynne.

ŚWIĘTA W KASIE CHORYCH.

Wobec zbliżających się świąt, zarząd kasy chorych m. Łodzi zarządził co następuje:

Praca we wszystkich wydziałach i lecznicach kasy, kończy się w poniedziałek dnia 24 grudnia rb. o godz. 1-ej po poł.

W lecznicach 1. przy ul. Karola 28 i w III, przy ul. Łagiewnickiej 46 zaprowadzone zostają podczas dni świątecznych począwszy od dnia 24 godz. 1 po poł. do dnia 27 specjalne dyżury, czynne bez przerwy całą dobę.

Praca normalna we wszystkich wydziałach i lecznicach zostaje wznowiona na dnia 27 grudnia o zwykłej porze.

ISTOTNY PODARUNEK ŚWIĄTECZNY.

Jak się dowiadujemy, w poniedziałek rejenci nie przyjmują weksli do protestowania.

Weksle z datą dnia wczorajszego 22 przyjmowane będą w czwartek, a rejenci wzywać będą do płacenia na piątek.

GUMY DLA KARETKI MAK TANTA-LOWYCH.

Zgodnie z wnioskiem delegacji wydziału gospodarczego, magistrat postanowił zakupić gumy kołowe dla karetek pogotowia ratunkowego, na ogólną sumę marek 1.324.318.380.

SUBSYDJUM DLA TEATRU POLSK.

Subsydium dla teatru polskiego zostało z dn. 1 listopada rb. podwyższone uchwałą magistratu o 99,42 procent i do mk. 1.212.415.000 miesięcznie. Jednocześnie magistrat postanowił zobowiązać dyrekcję teatru od dnia 1-go stycznia 1924 roku do regularnego uiszczania należnego podatku widowiskowego.

SUBSYDJUM MIEJSKIE.

Na ostatnim posiedzeniu magistratu w dn. 21 bm. postanowiono udzielić subsydjów z funduszu miejskich następującym instytucjom: Komitetowi budowy sanatorium dla inwalidów w Mikulczynie w kwocie 100 milionów bk., internatowi przy parafii marjawickiej w kwocie mk. 7.320.000 (na m. listopad i grudzień); oraz internatowi dla młodzieży uczącej się rzemiosł przy kościele Dobrego Pasterza na Radogoszczu w kwocie mk. 21.960.000 (na listopad i grudzień).

CHOINKA DLA LUDNOŚCI MIASTA.

Na Placu Wolności, Bałuckim i Wodnym magistrat ustawił ogromne choinki dla ubogiej ludności m. Łodzi. Drzewka te w dniu wigilijnym zostaną pięknie udekorowane i uiluminowane. Prócz tego orkiestra wojskowa od godz. 6 do godz. 7-ej wieczorem będzie przygrywać na Rynku Bałuckim, od godz. 7-8 na Placu Wolności i od 8-9 na Rynku Wodnym.

ROZBUDOWA GMACHU.

Z wiosną roku 1924 magistrat przystępuje do rozbudowy skrzydeł oraz nadbudowy III piętra nad gmachem magistratu przy Placu Wolności nr. 14. Na wydatki, związane z temi pracami, postanowiono asygnować po 100 złp. tygodniowo.

REKA REKE MYJE.

Na posiedzeniu w dniu 21 bm. magistrat postanowił sprzedać na warunkach ulgowych związkowi zarw. „Praca” plac miejski przy Wodnym Rynku, obszaru 2676 metr. kwadr., pod budowę domu związkowego. Do komisji, która ustali cenę sprzedażną oraz warunki spłaty, wybrano pp. ławników inż. Folkierskiego, Bednarczyka i Kulmowicza.

WIECEJ RUCHU PANOWIE.

Na rozprawach administracyjno-karnych, toczących się w dniach ostatnich w komisariacie rządu na m. Łódź o tamowanie ruchu pieszego, zapadły orzeczenia komisarza rządu, skazujące 46 osób na grzywnę od 1 do 3 milionów mk. oraz 50 osób na grzywnę od 3 do 5 milionów mk. p.

SKLEPY SPÓŁDZIELNI URZĘDNIKÓW.

Spółdzielnia urzędników państwowych komunikuje, że sklepy jej otwarte będą w niedzielę, 23 b. m., od 1-5-ej, a w poniedziałek, 24-go, od 8-4 bez przerwy.

Teatr, muzyka i sztuka.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, t. j. w niedzielę, teatr Miejski daje o godz. 3 min. 15 po poł. raz jeszcze wspaniały dramat L. Andrejewa p. t. „Ten, którego biją po twarzy”; wieczorem o godz. 8.15 nigdy niezawodząca komedia „Garricka” p. t. „Proces rozwodowy”.

W poniedziałek z powodu Wigilii świąt Bożego Narodzenia, przedstawienie zawieszona.

TEATR POPULARNY.

Dziś, o godz. 3 po południu po raz ostatni sensacyjny dramat „Złodzijska”; wieczorem o g. 8.15 arcyzabawny, wyposazony przez reżysera L. Stefanańskiego w nowe aktualne kuplety 5-aktowy wodewil K. Krumłowskiego „Królowa Przedmieścia”.

W poniedziałek, 24 b. m. teatr zamknięty.

KU NOWEJ SZTUCE.

W dniu dzisiejszym odbędzie się w sali witrażowej „Casino” odczyt p. t. „Ku nowej sztuce” który wygłosi dr. Stefania Zahorska, docentka woln. i wczesnych w Warszawie.

Odczyt ten, ze względu na treść oraz osobę prelegentki wzbudził ogólne zainteresowanie.

KONCERT L. O. F.

12-ty poranek symfoniczny łódzkiej orkiestry filharmonicznej odbędzie się w niedzielę d. 23-go b. m., o godz. 12 w poł. Dyryguje Jakób Hirsfeld z Warszawy, który odtworzy oprócz uwertury do op. Webera „Wolny Strzelec” IV symfonję Czajkowskiego. Solista p. Feliks Wisenberg odegra z tow. orkiestry koncert A-dur Mozarta.

Pozostałe bilety do nabycia w gmachu Filharmonii, c. kienko 2.

KINEMATOGRAF OŚWIATOWY.

Kinematograf oświatowy przygotował na święta Bożego Narodzenia nadzwyczaj urozmaicony program. Począwszy od dnia 25-go b. m. do dnia 1-go stycznia włącznie program dla młodzieży przedstawia się jak następuje: 1) Wodospady w Kalifornii, 2) Sady i kwiaty, 3) Małe ptaki, 4) Kanaly i splawianie drzew w Szwecji, 5) Dolina Chamonix w Alpach, 6) W drodze do Saint Raphael, 7) Poczwarka, 8) Zabytki sztuki w Japonii i 9) Tańczące dzieci.

Dla dorosłych wyświetlany będzie piękny dramat propagandystyczny w 5-ju

Życie społeczne Łodzi w liczbach...
Co zawiera „Miesięcznik Statystyczny”.

Nakładem magistratu m. Łodzi ukaże się zeszyt zbiorowy „Miesięcznika Statystycznego”, zawierającego tabelarycznie ujęte wyniki prac wydziału statystycznego, za okres lipiec — wrzesień rb.

„Miesięcznik Statystyczny” zawiera wiele b. cennych wiadomości z różnych dziedzin życia. Częściowo przytoczymy je niżej.

W ciągu trzeciego kwartału rb. ludność m. Łodzi powiększyła się drogą przyrostu naturalnego o 1.282 osoby, a drogą przyrostu napływowego o 2.017 osób, ogółem zatem o 3.299 osób. Dzięki znacznemu przyrostowi, zarówno naturalnemu, jak i napływowemu, liczba mieszkańców Łodzi szybko wzrasta. W lipcu Łódź liczyła 504.949 mieszkańców, w sierpniu 506.317, we wrześniu 509.163. Według przyjętej klasyfikacji, miasta o ludności powyżej pół miliona zalicza się do wielkich. W bieżącym więc roku Łódź, osiągnąwszy i w ciągu kilku miesięcy przekroczywszy dosyć znacznie tę normę, przeszła do rzędu wielkich miast.

Ruch naturalny w ciągu rozpatrywanego kwartału przedstawia się następująco: zawarto 1.395 małżeństw, zgłoszono 3.663 urodzeń żywych, zmarło (bez nieżywo urodzonych) 3.383 osoby. Na 1000 mieszkańców przypada 11 małżeństw, 28,9 urodzeń, 18,8 zgonów i 10,1 przyrostu naturalnego w stosunku rocznym. Zauważyć wypada, że cyfra mieszkańców jest stosunkowo niska. Stoi ona na poziomie niższym od przeciętnej poziomu w roku 1922 (13,5) i w r. 1921 (11,8). Jeżeli trafne jest założenie, skłonność do wstępowania w związki małżeńskie idzie w parze z ogólnym optymizmem ludności, w takim razie spadek cyfry małżeństw w okresie ciężkiego przesilenia gospodarczego, jakie Łódź od szeregu miesięcy przechodzi, jest zrozumiałe.

Wśród 3.665 urodzeń żywych było 178 nieślubnych, czyli 4,9 proc. wśród zaś 161 urodzeń martwych było 18 nieślubnych, czyli 11,2 proc. Ogółem zatem w ciągu 3-go kwartału zgłoszono 3.326 urodzeń (martwych i żywych), a wśród nich było 196 nieślubnych. Nieślubne noworodki stanowiły więc 5,1 proc. ogółu noworodków. Mamy to do czynienia z objawem wielkiej stateczności. Odsetek nieślubnych urodzeń oscyluje w Łodzi od wielu lat wokół liczby 5. średnio zaś dla pięcioletniego okresu 1918 — 1922 wynosi 5,3.

Wśród zgonów w omawianym kwartale dominują zgony na gruźlicę i na choroby kiszek. Na gruźlicę zmarło ogółem 346 osób, czyli 14,6 proc. ogółu zmarłych, na choroby kiszek zaś 302 osoby, czyli 12,7 proc. Odsetek śmiertelności na gruźlicę jest stosunkowo b. po-

myślny. Cytowany już „Rocznik Statystyczny m. Łodzi” podaje, że w najmłodszej z lat pięćdziesiąt 1918—1922, mianowicie w r. 1921, zgony na gruźlicę stanowiły 16,3 proc. ogólnej śmiertelności. Nie od rzeczy będzie zauważyć, że Łódź należała, do miast najbardziej upośledzonych pod względem ilości gruźlicy i że w 1918 r. zgony na gruźlicę stanowiły 31,2 proc. ogólnej śmiertelności, czyli niemal każdy trzeci zmarły umierał wskutek gruźlicy.

Statystyka zdrowotności wskazuje, że 3-ci kwartał był pod względem zdrowotnym okresem wysoce niepomysłnym. W ciągu kwartału zgłoszono ogółem 1980 zachorowań na choroby ostro zakaźne. Odpowiada to rocznej liczbie 7.920. Tymczasem w okresie 1918 — 1922 zgłaszano roczną przeciętnie 3.673 zachorowań. W omawianym kwartale nawiedziła Łódź silna epidemia tyfusu brzuszego. W lipcu zgłoszono 51 zachorowań na tyfus brzuszny, w sierpniu 90, we wrześniu 190. Wysookość ostatniej liczby, nieporównano już od 2-oh lat, w tymwornie świadczy o wielkim natężeniu epidemii tyfusu brzuszego. Również b. liczne były zachorowania na odrę (190 wypadków w ciągu kwartału) i na czerwonkę (168 wypadków).

Pogotowie Ratunkowe było wzywane w 1702 wypadkach. Działalność Pogotowia wzmogła się znacznie. Zauważyć warto, że przeciętna kwartalna liczba wezwań wynosiła w r. 1922 1.136 w r. 1921 — 769, a w r. 1920 tylko 705.

We wrześniu rb., rozpoczął się nowy rok szkolny w szkołach powszechnych. Ogółem uruchomiono 158 szkół z 1383 oddziałami. Ogólna liczba uczniów tych szkół wynosi 69.651, w tym 27.433 chłopców i 32.218 dziewcząt. Przewaga liczebna dziewcząt pochodzi stąd, że ludność żydowska stroni od posyłania chłopców do szkół powszechnych i korzysta ze służącego jej do dziś prawa kształcenia dzieci w szkołach religijnych. W ten sposób w szkołach powszechnych kształcą się 11.227 dziewcząt żydowskich, chłopców zaś żydowskich tylko 6.350. Wśród wszystkich wyznań obserwujemy zjawisko wręcz przeciwnie: przeważa tu liczba chłopców.

Tramwaje miejskie przewiozły w ciągu kwartału 6.758 tysięcy pasażerów. W ciągu trzeciego kwartału 1922 roku liczba przewiezionych pasażerów wynosiła 9.269 tysięcy. Stwierdzić więc należy znaczny spadek frekwencji.

Pozatem „Miesięcznik Statystyczny” przytacza dane z dziedziny ruchu kolejowego, pożarnictwa, aprowizacji, finansów miejskich, opieki społecznej i meteorologii.

aktach p. t. „Odwieczna spuścizna” (Alkoholizm) oraz „Podróż na księżyc”, fantazja naukowa. Początek seansów dla młodzieży o godz. 1, 2 i pół i 4 i pół, zaś dla dorosłych o godz. 6 i pół i 8 i pół wieczorem.

KONCERT POPOŁUDNIOWY ŚWIĄTECZNY.

We wtorek, d. 25 b. m., o godz. 4-ej po południu w sali Filharmonii odbędzie się koncert popołudniowy z udziałem znakomitej artystki teatru Nowości w Warszawie, p. Jadwigi Bukojemskiej, niegdyś primabaleriny teatrów rosyjskich a obecnie teatru Wielkiego w Warszawie p. Heleny Bekeffi oraz znanej dobrze w Łodzi Marji Chaveau. P. Bukojemska wykona sketche tancerko-mówione a m. in. apaszkę, bandytę i pięć etapów miłości. P. Chaveau wykona parodię z oper i operetek, a m. in. parodię z op. „Violetta” a p. Bekeffi odtańczy II rapsodję Liszta, Menuet Beethovena i taniec hiszpański Bizet-Moszkowskiego. Akompaniować będzie prof. Aleksander Piotrowski. Nad wyraz interesujący program i udział trzech wybitnych gwiazd artystycznych wróża koncertowi temu niewątpliwie olbrzymie powodzenie.

SYLWESTER W FILHARMONJI.

Jak się dowiadujemy, niezwykle interesujący zapowiada się tegoroczny Sylwester w sali Filharmonii. Takich atrakcji i urozmaiceń, w jakie obfitować ma maskarada sylwestrowska, Łódź za-

iste dotychczas nie miała i nie przedko mieć będzie.

Przedwyszkiem odbędzie się od godz. 9-ej do 11-ej wiecz. koncert sylwestrowski dla tych, którzy pragną w ogniskach rodzinnych powitać rok nowy. O godz. 12-ej o północy rozpocznie się maskarada pod godłem „Noc Najpiękniejszych Kobiet”. Największą atrakcją koncertu i maskarady będzie najświetniejsza nasza gwiazda filmowa Smosarska, bohaterka „Tajemnicy przystanku tramwajowego” i „Niewolnicy miłości”, którą tym razem ujrzymy nie na ekranie lecz żywą we własnej osobie. Pani Smosarska, która niewątpliwie stanowić będzie w Łodzi sensację dnia i królówką będzie na maskaradzie, wypowie cały szereg poezji Boga. Prócz p. Smosarskiej na koncercie i maskaradzie wystąpi m. in. ulubienica naszej publiczności p. Walerja Dobosz-Markowska i nieporównana tancerka klasyczna p. Helena Bekeffi.

O szczegółach programu maskarady podamy w numerze następnym, narazie zaznaczymy jedynie że kulminacyjnym punktem programu będzie rozstrzygnięcie konkursu piękności przez specjalnie zaproszony komitet, składający się z wybitnych malarzy i literatów naszego miasta.

Trzy najpiękniejsze łódzianki obdarzone zostaną nagrodami. Warunki konkursu będą wkrótce ogłoszone. Na maskaradzie sylwestrowskiej rozstrzygnię się więc pytanie, która z naszych uczących pań jest istotnie najpiękniejszą z łódzianek.

Zatarg w przemyśle włókienniczym zlikwidowany.

Ekspedjenci uzyskali podwyżkę statystyczną.

Wobec zatargu o płace ekspedjentów w Łodzi odbyła się konferencja w której wzięli udział przedstawiciele przemysłowców oraz delegaci związku ekspedjentów — zgodzono się po dłuższej dyskusji na udzielenie podwyżki w wysokości 67 proc. również i dla ekspedjentów.

Takie załatwienie sprawy nie przesądza bynajmniej wyników w przyszłości i nie usuwa możliwości zatargów na tem tle.

Niewesoło było w listopadzie...

Tyfus brzuszny zbierał obfite żniwo.

Według sprawozdania działu sanitarnego magistratu m. Łodzi za miesiąc listopad, w miesiącu tym było zachorowań na choroby zakaźne:

Tyfus brzuszny	116	w	paźdz.	269
Tyfus plamisty	3	"	"	1
Czerwonka	7	"	"	11
Płonica	69	"	"	113
Błonica	15	"	"	29
Róża	12	"	"	9
Drewnica karku	4	"	"	3
Gorączka pologowa	7	"	"	11
Odra	11	"	"	15
Krzusiec	9	"	"	24

Z przytoczonego zestawienia widoczne jest zmniejszenie się ilości wszy-

stkich chorób zakaźnych, z wyjątkiem róży i tyfusu plamistego.

Po wstępnych pracach przygotowawczych przystąpiono w listopadzie do planowej akcji z epidemią tyfusu brzuszno i w tym celu zorganizowano:

- 1) jak najszerszą propagandę zasad higieny osobistej; 2) szczepienia antytyfusowe w postaci pastylek i pigulek, przedewszystkiem u otoczenia chorych i w domach, gdzie zaszło kilka wypadków zachorowań; 3) badanie techniczne studzien w domach zakaźnych (62 studnie); 4) badanie chemiczne i bakteriologiczne wody studziennej w domach zakaźnych; 5) badanie krwi chorych na tyfus brzuszny.

Ambulatorjum komendy P. P. w Łodzi.

Chcąc zapoznać się z działalnością policji państwowej okręgu łódzkiego na polu udogodnień leczniczych z jakich korzystają funkcjonariusze i urzędnicy okręgu łódzkiego PP. zwróciliśmy się do zarządu ambulatorjum okręgowego wzdł. członka tegoż p. Gorzkiewicza, który nam udzielił informacji w tej sprawie.

Myśl zorganizowania ambulatorjum powstała już w początkach roku 1921, lecz trudności jakie się nastęrczały przy organizowaniu tegoż, brak instrumentów lekarskich, pomieszczenie odpowiednie na izbę chorych, gabinety lekarskie i t. d., brak wogóle funduszy potrzebnych do urzeczywistnienia tej użytecznej i niezbędnej dla 4000 funkcjonariuszy i ich rodzin instytucji hamowały pracę zarządu.

Opiekunem i inicjatorem ambulatorjum jest komendant okr. PP. p. Inspektor Wróblewski, który dzięki nieustraszonej pracy i opiece jaką rozciąca nad powierzonym mu okręgiem i rodzinach funkcjonariuszy dał pewność, że myśl ta zostanie w całej pełni urzeczywistniona.

Oprowadzani przez p. Gorzkiewicza po salach ambulatorjum mieliśmy wrażenie, że jesteśmy w jakimś małym zachodnio-europejskim szpitaliku, pięknie urządzona poczekalnia, sala przyjeżdżających, izba chorych na 20 łóżek, kąpiele, przeróżnego rodzaju instrumenty lekarskie do badań, lampa kwarcowa i t. p. wzorowy porządek i uprzejmość lekarzy i ich pomocników w stosunku do klientów urzeczywistniły nam, że praca i wysiłki nie poszły na marne i dziś ambulatorjum to zaliczyć należy do jednych z pierwszych w Łodzi.

Zaznaczyć wypada, że dążeniem kmtda okręgu jest założenie przy ambulatorjum stacji roentgenowskiej, która by pozwoliła korzystania nie tylko urzędników ale i innych funkcjonariuszy państwowych.

Ażeby zdobyć fundusze na ten cel zarząd ambulatorjum wyda w najbliższych dniach specjalny kalendarz na rok 1924 o bogatej treści fachowej, którym niewątpliwie szerokie warstwy funkcjonariuszy państwowych zainteresują się i popar ten wniosły cel.

Prawo i życie.

Falszerz kwitów.

W sierpniu r. b. pracownicy firmy J. K. Poznański, którzy wydawali za kwitami towary robotnikom teje fabryki zauważyli, że trzy kwity nr. nr. 6, 13 i 19 są sfalszowane.

Dwaj oddawcy kwitów nr. 6 i 19 Józef Krawczyk i Alojz Krawiec zostali zatrzymani i oświadczyli, że kwity otrzymani od kuzyna swego Mariana Bergta, który wystąpił ich w celu odbioru towaru.

Marian Bergt był gościem w kancie ekspedycji fabryki J. K. Poznańskie go. Przyznał się on, że blankiet kwitu wyrwał z kwitariusza, a następnie pod rabiął ze swym szwagrem Antoniem Krawcem.

Ten ostatni zbiegł i nie mógł być badany. Ogółem firma poniosła wówczas strat na 6 milionów mk.

Epilog tej sprawy rozegrał w dniu wczorajszym w sądzie okręgowym.

Rozwazał sprawę sędzia Korwin-Korotkiewicz w trybie postępowania uproszczonego.

Oskarżony przyznaje się do winy, i zznaje, iż do czynu tego namówił szwagra jego Antonia Krawiec, który wręczył mu „za fatyge“ 800 tys. mk.

Wobec przyznania się do winy pod sądowego na wniosek podprokuratora Fałta świadków nie badano. Przedstawiciel oskarżenia publicznego zaznacza, iż wobec przyznania się pod sądowego do winy została dowiedziona i popiera oskarżenie.

Obrońca pod sądowego adw. Montlak zwraca uwagę, iż pod sądowego ma zaledwie lat 18, że uległ on wpływom swego szwagra, daleko starszego od niego wiekiem, że znajduje się już od 18 sierpnia w areszcie prewencyjnym i wnosi o łagodny wymiar kary, tak żeby pod sądowego mógł być na święta w domu.

Sędzia skazał Mariana Bergta na 4 miesiące więzienia, zaliczając mu na poczet kary czas od 3 września, zasądając 300 tys. mk. kosztów sądowych.

Na choinkach rzeźników zawisną ich łzy krokodyle i nowe ceny.

Niewesołą bowiem gwiazdkę dał im referat walki z lichwą.

Jak już donosił „Express“ wobec orgli, jaką uprawiali rzeźnicy w ostatnich czasach przy sprzedaży mięsa i wyrobów masarskich, referat walki z lichwą zainteresował się cenami tych artykułów w Warszawie, przyczem o kazalo się, że ceny w Warszawie są o 20 proc. niższe niż w Łodzi, gdyż łódzcy rzeźnicy rozuczwalili się aż nad to.

W dniu wczorajszym kierownik referatu walki z lichwą porozumiał się z nadkomisarzem lzydorczykiem przyczem komisariaty wszystkie otrzymały nowe cenniki wyrobów mięsnych i instrukcje, aby funkcjonariusze policji rozročyli baczny nadzór nad sprzedażą mięsa i wyrobów i w razie ujawnienia przekroczenia ustalonych cen, policja rozprzeda zapasy, nagromadzone w danym sklepie po cenach godziwych. Cennik mięsa i wyrobów jest następujący: cielęcina normalna w hurcie 878.400 mk., w detalu milion 100 tys. mk. korszerna w hurcie — milion 300 tys. mk., w detalu milion 600 tys. mk., wołowina w hurcie 927 tys. mk., do miliona 50 tys.

mk., normalna — w detalu połędwica milion 500 do miliona 800 tys. mk., zrazowa, krzyżowa, rostber, biodrówka, cynadry i łój — milion 800 tys. mk., do miliona 200 tys.

Salceson milion 700 tys., kiełbasa zwyczajna milion 300 tys., krajana i ser delowa milion 700 tys. mk., pasztetowa serdelowa i krakowska — milion 800 tys., podgardlana i czarna 900 tys. mk., kaszanka 730 tys. mk. szynka i baleron gotowany 2 miliony mk., szynka wędzona na milion 600 tys. szynka bez kości milion 800 tys. mk. baleron surowy — milion 600 tys. mk., boczek surowy wędzony — milion 600 tys. mk. boczek gotowany wędzony milion 800 tys. mk., smalec 2 miliony 200 tys. mk., oraz połędwica surowa wędzona 2 miliony marek.

Referat walki z lichwą zwraca się do publiczności, aby o każdym nadużyciu i żądaniu wyższej niż ustalone ceny, za wiadamił referat walki z lichwą za pomocą pocztówki, lub wprost w najbliższy komisariat policji. b.

Ujednostajnienie opłat urzędu stanu cywilnego.

Pomimo upływu 5-ciu lat od chwili odzyskania niepodległości, sprawa pobierania opłat za sporządzenie aktów przez urząd stanu cywilnego dotychczas nie została unormowana jednakoowo dla całej Rzeczypospolitej Polskiej i opłaty pobierane są stosownie do ustajaw b. państw zaborczych.

W b. Kongresówce opłaty pobierane są na mocy dekretu króla saskiego z roku 1809, określającego je na kwoty 10 groszy do 3 złp.; w b. zaborze austriackim opłaty za akty regulowane są dekretem z dnia 10 czerwca 1816 roku, zaś w b. zaborze pruskim — opłaty pobierane są na zasadzie ustawy, zatwierdzonej przez parlament Rzeszy Niemle-

ckiej w dniu 6-go lutego 1875 roku. Na kresach Rzeczypospolitej w tym wzglę dzie nie obowiązują żadne przepisy, wskutek czego każdy tamtejszy urząd stanu cywilnego pobiera opłaty dowolne.

Wobec takiego chaotycznego stanu rzeczy urząd stanu cywilnego miasta Łodzi niejednokrotnie zwracał się z licznymi memorjami do władz rządowych z prośbą o uregulowanie tej sprawy i obecnie rada ministrów postanowiła przeprowadzić ujednostajnienie tych stosunków.

W ten sposób inicjatywa urzędu stanu cywilnego m. Łodzi osiągnęła cel zamierzony.

Kasjer, telegrafista, a banknoty półmilionowe.

21 grudnia podczas wyplat na węzele łódzkim — główny kasjer wyplatil telegrafście Stanisławowi Kowalskiemu znaczną sumę pieniędzy przyczem przez pomyłkę, biorąc banknoty półmilionowe na stutysięczne — dał mu 1 miliard 350 milionów za dużo.

Dochodzenie przeprowadzone w tej sprawie ustaliło, że Kowalski część pieniędzy zabrał do Główna na wyplaty resztę zaś dał pomocnikowi zawiadowcy Julianowi Łepkowi.

Podczas przeprowadzonej w mieszkaniu Łepka rewizji znaleziono walizę,

w której znajdowało się 300 milionów mk.

Badany Łepok przyznał się, iż pieniądze te otrzymał od Kowalskiego który prosił go o ukrycie tej sumy, gdyż on udaje się do Główna, a następnie do Warszawy.

W ślad za nim udał się natychmiast wywiadowcy urzędu śledczego, który w dniu wczorajszym ujęł go. Przy defraudancie znaleziono miliard marek, które wraz z ich nieprawym właścicielem przetransportowano do Łodzi.

Gwiazdka Czerwonego Krzyża.

Polska czerwony krzyż dorocznym zwyczajem urządza „Gwiazdkę“ dla żołnierzy, przebywających w szpitalach w liczbie czterystu.

Poza polepszeniem kolacji wigilijnej ofiarowaniem szpitalom papieru kolorowego i świec do przystrojenia choinek, każdy z żołnierzy zostanie obdarowany przez czerwony krzyż raczką gwiazdkową, która zawiera bułki maślane, kiel base, 10 papierosów, paczkę zapatek, teczkę papieru listowego, ołówek, obśadkę stalówki, pocztówki, notes lub kalendarzyk.

Czerwony krzyż jeszcze raz serdecznie dziękuje wszystkim ofiarodawcom, którzy składając ofiary w naturze lub gotówce, przyczynili się do uświetnienia wieczoru wigilijnego żołnierzom naszym w szpitalach.

Gwiazdka zostanie rozdana żołnierzom w poniedziałek, dnia 24 bm. przez opiekunki szpitali, członkinie czerwone go krzyża.

KOMUNIKAT.

Biuro adresowe m. Łodzi ogłasza, że z dniem 20/XII rb. opłaty na rzecz kosztów utrzymania biura adres. będą pobierane w następującej wysokości:

75,000 mk. za jeden blankiet zameldunkowy lub wymeldunkowy i 50,000 mk. za jedną informację o adresie prywatnym.

Inne opłaty za zameldowanie lub wymeldowanie ludność nie obowiązują.

K. SITKOWSKI

6438

Kierownik Biura.

Dla inteligencji

na spłatę ratami!!!

Towary wełniane, obuwie, garnitury na obstalunek i t. d. wszystko wyłącznie w dobrych gatunkach.

ŁÓDŹ, Zawadzka 24. I piętro front

WARUNKI PRZYSTĘPNE.

ELEGANCKO

I TANIO

ubierać się można u firmy Szmeczel i Rozner, Łódź, ul. Piotrkowska 100 i filja 160, tam sprzedaje się pomimo drożyzny najtaniej:

Elegancka bielizna damska, pończochy, bluzki, palta damskie. Dolar Skatcel

Kryzys w przemyśle bawełnianym w Anglii

PAT. — LONDYN, 22 grudnia — W chwili obecnej angielski przemysł bawełniany znajduje się w krytycznym położeniu. Surowce wzrosły znacznie w cenie i przestały się kalkulować dla wyrobu towaru. Ceny rynkowe na przede bardzo ustępują cenom podaży. Chaos na rynku bawełnianym zwiększa się jeszcze wskutek tego, że spekulacje zaczęły uprawiać także ludzie, z prze-

mysłem bawełnianym nie mającym nic wspólnego. Widoki tegorocznych zbiorów bawełny pogorszyły się znacznie. Spodziewany jest niedobór miliona bel w porównaniu do roku ub. Zważywszy iż potrzeby Ameryki zwiększyły się zbory te nie są w stanie zaspokoić całkowitego zapotrzebowania na bawełnę amerykańską.

Spadek waluty francuskiej.

PAT. — PARYŻ, 22 grudnia. — Ostatni kryzys w stosunkach francusko-brytyjskich znalazł swe poważne odbicie w kursach dewiz pełnowartościowych na tutejszym rynku oraz renty francuskiej, przyczem dolar podniósł się do 19 franków, a renta 3 proc. spadła do 51 franków za 100,4 i pół proc do 67 franków. Zjawisko powyższe uzależnione jest w silnym stopniu od znacznej sumy długu płynnego rządu francuskiego, ciężącego na tu tejszym i międzynarodowym rynku, który łącznie z bonami pożyczki krótkoterminowej 3 i 6 miesięcznej wynosi około 60 miliardów franków. Przeważną część tych bonów znajduje się zagranicą z tytułu zobowiązań wojennych oraz znacznych zakupów surowca dla przemysłu, a wyrzucane są na rynek przez banki zagraniczne w pewnych momentach, wywołując za każdym razem spadek waluty francuskiej. Pod wpływem powyższego zjawiska, a szczególnie ostatnich wypadków w tej dziedzinie, powstał prąd w kierunku likwidowania francuskiego długu płynnego w drodze skonsolidowania go w walo-

rach długoterminowych. W związku z tem skarb francuski konsekwentnie stara się przy nowych emisjach wypuszczać tylko bono kilkoletnie.

Vertex

Zakłady Elektryczne
„VERTEX”
Warszawa, Marszałkowska 98

GIELDY.

Dolar 6,200,000

Wczoraj w godzinach wieczornych kurs dolara wykazał znowu podwyżkę. Żądano 6,200,000, przyczem zanotować było można zwiększenie się popytu. Możliwe iż istnieje pewien związek z upływaniem terminu wpłaty zaliczek dolarowych na podatek majątkowy.

Akcje w dalszym ciągu wykazują zasadniczo tendencję zwykłą, jakkolwiek niektóre papiery zwykowały nieznacznie lub też wykazują nawet straty kursowe.

Gotówka
Dolary 6.100.000—6.000.000

Czeki
Belgia 255.000
Holandia 2.200.000
Londyn 25.600.000 26.560.000
25.700.000
Nowy Jork 6.100.000—6.000.000
Paryż 311.500—306.000
Praga 177.200—174.800
Szwajcaria 1.063.000—1.045.000
Wiedeń 85.50—84.50
Włochy 263.000
Złoty frank 1.146.800
Miljonówka 175.250
Tendencja bez zmiany.

WIECZORNA POGIELDA WARSZAWSKA.

AW. — WARSZAWA, 22 grudnia — Dolar 6.400.
Tendencja mocniejsza. Dla akcji mo-
cna.

Cegielski 2.000.
Chodorów 8.700.
Cmielów 1.750.
Nafta 975.
Nobel 1.900.
Parowozy 850.
Pocisk 1.000.
Trzebinia 875.
Zieleniewski 29.
Małopolski 1.400.
Przem. Lwów 825.
Handlowy w Poznaniu 4.500
Sp. Zar. 6.800.
Starachowice 6.200.
Rudzki 3.300.
Lilpop 1.500.
Ostrowiec 27.500.
Cukier 8.500.
Umja 23.500.
Sucheniów 4.200.

GIELDY ZAGRANICZNE.

PAT. — ZURYCH, 22 grudnia — Zamknięcie giełdy.
Nowy Jork 574.
Londyn 24.94.
Paryż 29.10.
Korony austriackie 0.0081.
PAT. — WIEDEŃ, 22 grudnia — Urzędowa.
Warszawa 0.997 — 1.003.
Marka polska 1.122 — 1.128.
Dolary 587.53 — 590.47.
Nowy Jork 574.56 — 577.44.
Paryż 29.18 — 29.32.
Zurych 100.00 — 100.50.

CHŁOPCY
do roznoszenia gazet

POTRZEBNI

Zgłaszać się do administracji „Republiki”
ul. Piotrkowska 49.

Skład Sukna

Telefon 547

G. E. Pesteliska
Łódź, Piotrkowska 100

Specjalność: krawiectwo, garnitury, sukna, materiały, kostiumy damskie.

Do WYNAJĘCIA

pierwszorządna murowana remiza w centrum miasta. Oferty pod „J. D.” 6452

Oddam dwa ładne pokoje z kuchnią

przy ul. Piotrkowskiej między Cegielnianą a Zieloną w zamian za 3 lub 4 pokoje z kuchnią jakikolwiek punkcie miasta ewentualnie wynajmę bez zamiany. Pośrednicy nieproszani. Oferty proszę złożyć do administracji pod literą „L. A. 4.” 6455

Dom

w centrum miasta, parter i I piętro — lokale handlowe do sprzedania. Zgłoszenia do administr. sub. 100.000 (dolarów). 386—4

Poszukuje **MIESZKANIA**

składającego się z jednego lub dwóch pokoiów z kuchnią, z umeblowaniem lub też bez takowego. Oferty pod „M. L.” do adm. „Republiki” 393-1

ZA 3 GOT.

ładny i praktyczny PODARUNEK Gwiazdkowy: OBRUS, CERATA, KAPA, LINOLEUM, CHUSTA, KOLDRA, także TOWARY WELNIANE i BAWELNIANE „ZGODA” 77. Gdańska 77.

LOKALE MIESZKALNE

zdatne również dla celów handlowych są do wynajęcia Piotrkowska 81 oraz Narutowicza 24 (u właśc. domów). 356—3

Sprzedaż Szyb okiennych

hurtowa i detaliczna po cenach fabrycznych S. FEINER Łódź, Zgierska 28, w podwórzu.

Zamiana mieszkania

2 pokoje z kuchnią przy ul. Ewangelickiej zamienię na 3—5 pokoi z kuchnią. Może być również zamiana mebli za dopłatą. Zgłoszenia do „Republiki” sub „Esci 7.”

Na nadchodzące Święta

polecamy TANIÓ NA RATY i za gotówkę wszelką Garderobę damską, męską i dziecięcą. Towary manufakturowe jakoteż i Obuwie w wielkim wyborze. „WYGODA” Piotrkowska 238. Uwaga: Wszelkie zamówienia wykonyujemy we własnej pracowni w przeciągu 4 dni. (Filij nie posiadamy).

SPRZEDAŻ Szyb okiennych

Hurtowo i detalicznie po cenach fabrycznych, oraz szklenie okien. J. Olejniczak i Smoleński. ul. Główna Nr. 41.

Mydło DOMOWE I DO PRANIA „SWELAN”

Marka fabr. „Smok”. Zawartość tłuszczu 64-66 proc. W użyciu najlepsze najtańsze najwydajniejsze Cena eksportowa Doll. 17 i pół za 100 kg. Sprzedaż na miejscu w polskich markach. Sp. Akc. „SWELAN” Fabryka przetworów chemicznych. Pańska 125. — Tel. 16-08.

PRACOWNIA KOLDER

watowych i puchowych Landau Konstantynowska 10.

Lecznica chorób zębów

Lekarza-dentysty H. PRUSS 145 Piotrkowska 145 i Plombowanie, wprawianie zębów. Opłata podług taksy.

KALOSZE

Fox-trotty Meskie, Damskie i Dziecinne BOTY FILCOWE Pantofle Luksusowe SKŁAD KALOSZY Łódź Ogrodowa 2 Sprzedaż hurtowa detaliczna.

Wyroby Futrzane

L. ZUSMANEK, Piotrkowska 19, w podwórzu lewa 2-ga oficyna, 2-gie piętro. Tel. 24-66.

Doj w śródmieściu

oddam tani, kto się zamieni, (za dopłatą) na 1—2 z kuchnią. Odległość od śródmieścia nie robi różnicy. Może być ze sklepem. Oferty pod „Porządki” do adm. „Republiki”.